

Митні органи України: організація, завдання та повноваження

Митні органи відіграють ключову роль у забезпеченні економічної безпеки держави, сприянні зовнішньоекономічній діяльності, захисті внутрішнього ринку та дотриманні державного суверенітету. Ефективне функціонування митної системи забезпечується належним рівнем організації її діяльності, чітко сформульованими завданнями та продуманою структурою, яка відповідає викликам сучасної глобалізованої економіки.

Діяльність митних органів направлена на забезпечення дотримання митними та іншими державними органами, суб'єктами зовнішньоекономічної і господарської діяльності, а також громадянами прав і обов'язків в області митної справи. Митна справа в Україні розвивається в напрямку гармонізації і уніфікації з загальноприйнятими в міжнародній практиці нормами і стандартами.

Історичний розвиток митної справи

Стародавні часи

Митні функції властиві кожній державі і здійснюються з часів зародження державності, оскільки навіть на ранніх стадіях її розвитку Стародавнім державам були властиві зовнішні торговельні зв'язки.

Незалежна Україна

Створення Української держави призвело до необхідності захисту її політичних і економічних інтересів, охорони кордонів та створення власної митної системи.

1

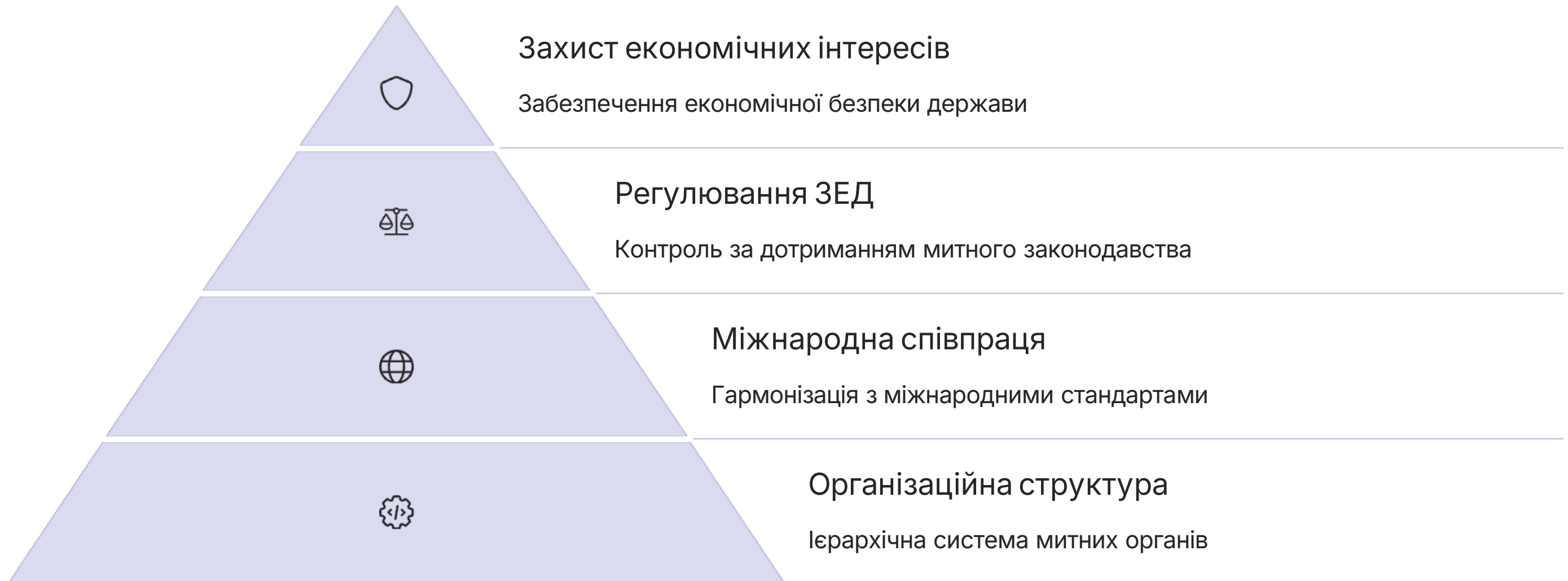
2

3

Становлення держави

З появою держави зовнішньоторгівельна політика і митна політика починають набувати, на відміну від докласового суспільства, сучасного характеру.

Організація діяльності митних органів

Організація діяльності митних органів являє собою сукупність управлінських, процедурних і технічних заходів, що забезпечують злагоджене, цілеспрямоване та ефективне виконання митних функцій. З огляду на складність і багатовекторність завдань, які стоять перед митними органами, організація їхньої роботи має бути гнучкою, але водночас чітко регламентованою.

Принципи організації митної діяльності

Ієрархічна підпорядкованість

Чітка вертикаль управління, що забезпечує ефективне виконання рішень та контроль за їх реалізацією на всіх рівнях митної системи.

Централізація управління

Забезпечення єдиного керівництва та координації дій усіх підрозділів митної системи для досягнення спільних цілей та завдань.

Функціональний розподіл повноважень

Чітке визначення обов'язків та відповідальності кожного підрозділу та посадової особи для уникнення дублювання функцій.

Спеціалізація

Розподіл функцій між підрозділами відповідно до їх специфіки та компетенції, що дозволяє підвищити якість виконання завдань.

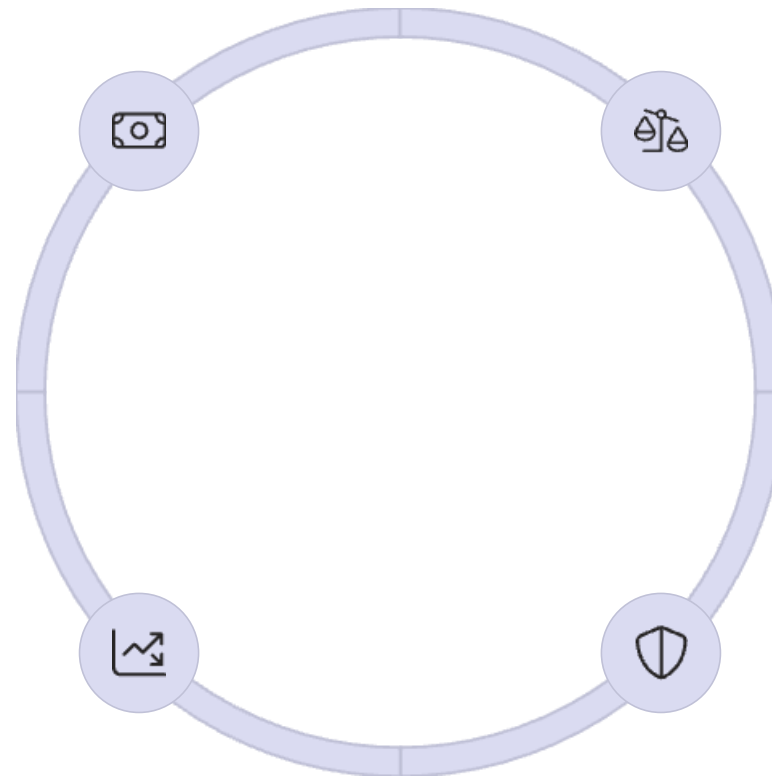
Економічні цілі митної справи

Фіскальна функція

Отримання митних платежів і зборів (мита і податків) для поповнення доходної частини державного бюджету.

Статистична функція

Збір та аналіз даних про зовнішньоекономічну діяльність для прийняття управлінських рішень.

Регулятивна функція

Встановлення митних заборон, обмежень, ліцензування, тарифів, квотування для стимуляції і підтримки розвитку української економіки.

Захисна функція

Захист ринку і залучення іноземних інвестицій, забезпечення економічної безпеки держави.

Правоохоронні цілі митної діяльності

Забезпечення безпеки держави

Захист державних інтересів та суверенітету шляхом контролю за переміщенням товарів через митний кордон України.

Охорона навколишнього середовища

Запобігання ввезенню екологічно небезпечних товарів та речовин, що можуть завдати шкоди довкіллю.

Захист інтересів споживачів

Недопущення імпорту неякісної та небезпечної продукції, що може зашкодити здоров'ю громадян.

Боротьба з незаконним обігом

Припинення незаконного обігу наркотичних засобів, зброї, вивезення художніх та археологічних цінностей.

Основні завдання митних органів

Забезпечення справляння митних платежів

Контроль за своєчасним та повним надходженням митних платежів до державного бюджету.

Захист економічних інтересів держави

Запобігання недобросовісній конкуренції та забезпечення рівних умов для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

2

Здійснення митного контролю

Виявлення і припинення переміщення через митний кордон заборонених чи обмежених товарів.

Сприяння легальному переміщенню товарів

Спрощення митних процедур для законослухняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародна співпраця

Забезпечення належного рівня взаємодії з митними органами інших держав та міжнародними організаціями у сфері митної справи.

Структура митної служби України

Державна митна служба України

Центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи

Митниці

Територіальні органи, що здійснюють митне оформлення

Митні пости

Структурні підрозділи митниць на кордоні

Спеціалізовані заклади

Навчальні та науково-дослідні установи

Митна служба України – це єдина загальнодержавна система, що складається з митних органів та установ, і яка забезпечує здійснення митної справи на всій території держави. Вона має ієрархічний характер і забезпечує виконання митних функцій на всіх рівнях.

Державна митна служба України

Загальне керівництво

Здійснює загальне керівництво митною системою, визначає стратегію розвитку та координує діяльність підпорядкованих структур.

Нормативно-правове забезпечення

Приймає нормативно-правові акти у межах компетенції та забезпечує їх виконання на всіх рівнях митної системи.

Міжвідомча взаємодія

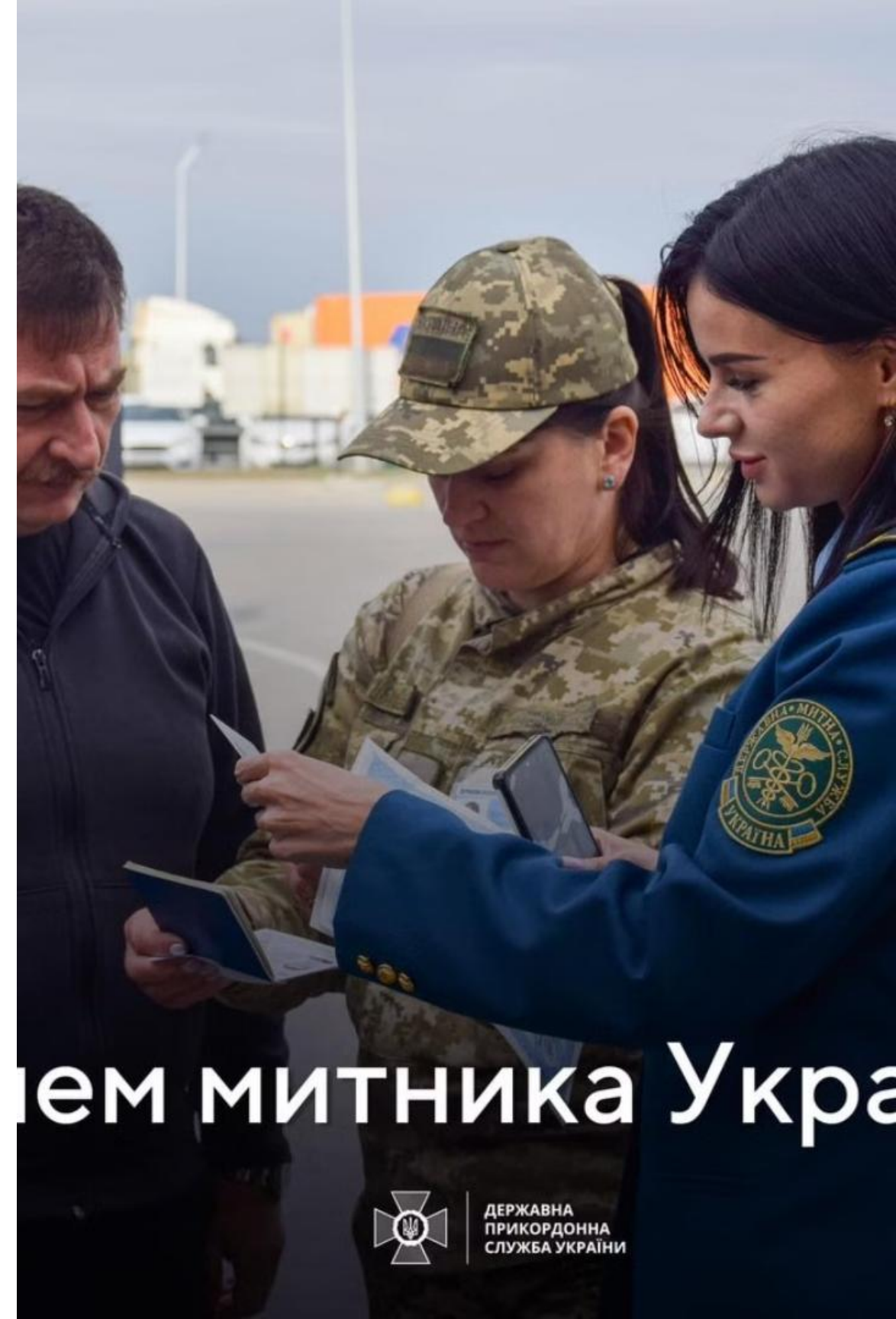
Забезпечує взаємодію з іншими органами влади та представляє Україну у міжнародних митних організаціях.

Діяльність Держмитслужби спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів. Вона є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

Міністерством митника України

ДЕРЖАВНА
ПРИКОРДОННА
СЛУЖБА УКРАЇНИ

Митниця як територіальний орган

Територіальний статус

Митниця є територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, має окремий баланс, рахунки в органах казначейства, печатку та бланк із зображенням Державного Герба України.

Зона діяльності

Митниця здійснює свою діяльність на території однієї, двох чи більше адміністративно-територіальних одиниць України. Зони діяльності митниць визначаються положеннями про ці митниці.

Основні функції

Здійснює митне оформлення, митний контроль, нарахування і справляння митних платежів, а також реалізує інші завдання в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Митний пост та спеціалізовані заклади

Митний пост

Митний пост є структурним підрозділом митниці, який безпосередньо здійснює митний контроль та оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Митні пости створюються в міру необхідності у населених пунктах, на залізничних станціях, в аеропортах, морських та річкових портах та інших об'єктах, розташованих у зоні діяльності митниці.

Спеціалізовані навчальні заклади

З метою підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з митної справи, а також проведення наукових досліджень у сфері забезпечення митних інтересів України в системі центрального органу виконавчої влади можуть створюватися спеціалізовані навчальні заклади та науково-дослідна установа.

Раніше це була Академія митної служби України (м. Дніпро), яка у 2015 році була реорганізована шляхом приєднання до Університету митної справи та фінансів.

Основні напрямки діяльності митних органів

Митний контроль
Сукупність заходів для
забезпечення дотримання митного
законодавства

Правоохоронна діяльність
Боротьба з контрабандою та
порушеннями митних правил

Митне оформлення

Дії для забезпечення митного
контролю та застосування засобів
державного регулювання

Декларування

Надання митному органу точних
відомостей про товари

Адміністрування платежів

Забезпечення стягнення митних
платежів

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ

Перевірка документів

Перевірка документів та відомостей, необхідних для митного контролю, включаючи декларації, сертифікати, ліцензії та інші супровідні документи.

Митний огляд

Огляд та переогляд товарів і транспортних засобів, особистий огляд громадян для виявлення заборонених або обмежених до переміщення товарів.

Облік та моніторинг

Облік товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, перевірка системи звітності та своєчасності сплати податків і зборів.

Огляд територій та приміщень

Огляд складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон та інших місць, де знаходяться товари під митним контролем.

Митне оформлення та декларування

Декларування

Надання митному органу юридичною чи фізичною особою за встановленою формою точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України.

При застосуванні письмової форми декларування можуть використовуватися як електронні документи, так і документи на паперовому носії.

Митне оформлення

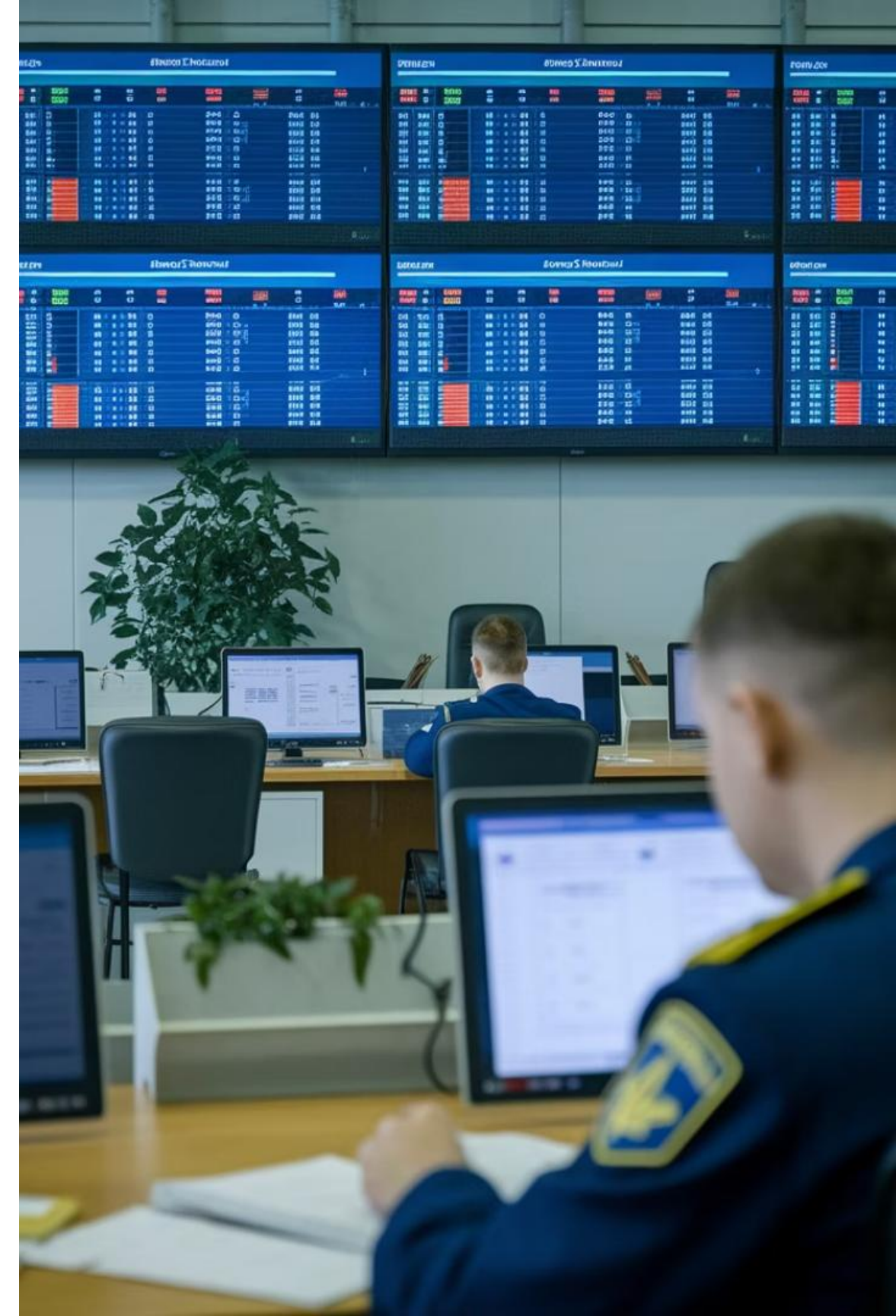
Дії посадових осіб митниці, здійснювані з метою забезпечення митного контролю і для застосування засобів державного регулювання ввозу, вивозу і транзиту товарів через територію України.

Метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів через митний кордон України.

Види контролю

Товари, що пересуваються через митний кордон України, крім митного контролю, можуть підлягати санітарному, ветеринарному, фітосанітарному, радіологічному й екологічному контролю.

Митне оформлення може бути завершено тільки після закінчення усіх перелічених видів контролю.

Адміністрування митних платежів

3

Види стягнень

За порушення митних правил можуть бути накладені такі адміністративні стягнення: попередження, штраф, конфіскація товарів.

100%

Контроль сплати

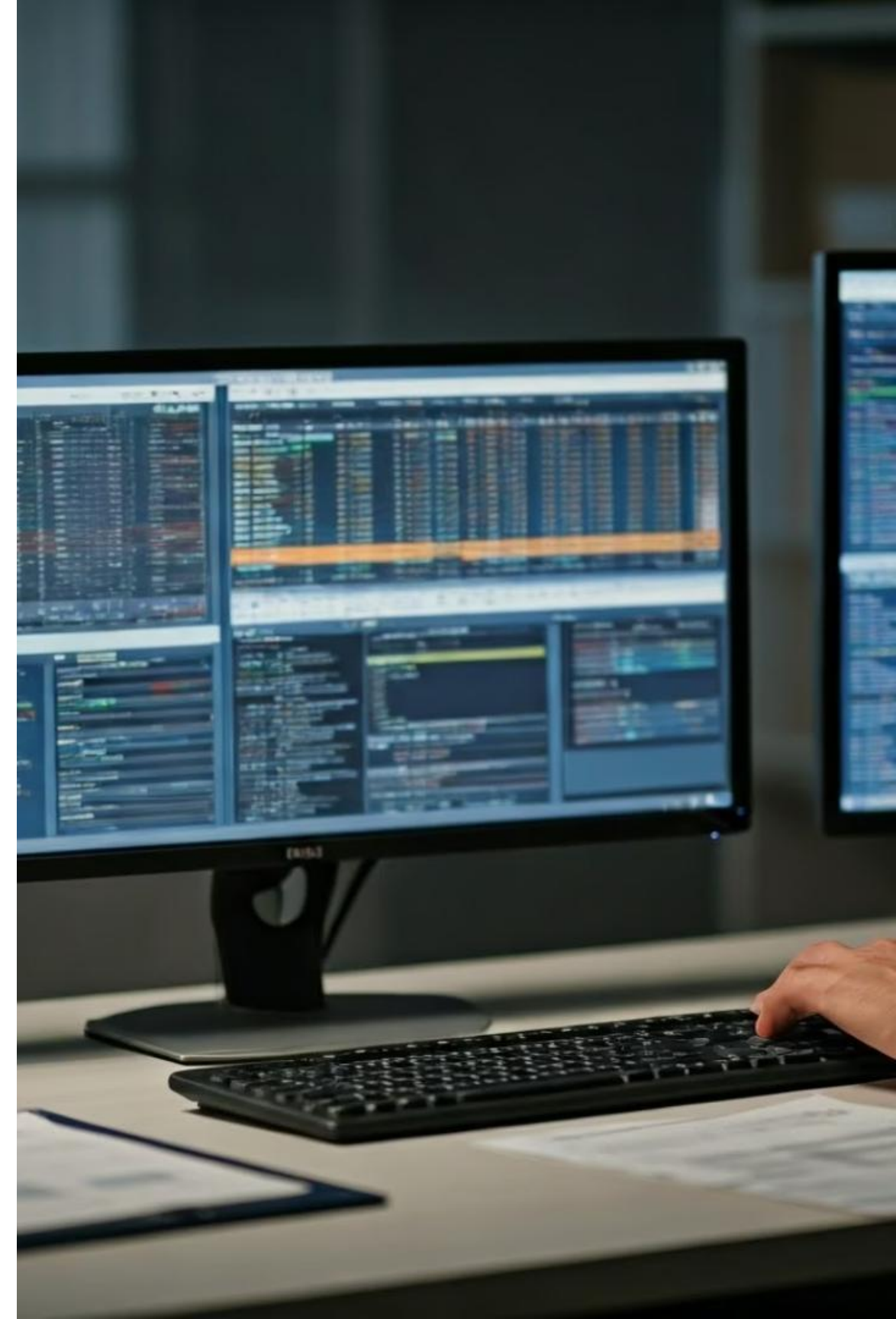
Митні органи забезпечують контроль правильності обчислення, своєчасності та повноти сплати митних платежів.

24/7

Постійний моніторинг

Здійснюється безперервний моніторинг за дотриманням митного законодавства та сплатою митних платежів.

Одним з важливих напрямів діяльності митних органів є забезпечення стягнення митних платежів. Відповідно до своїх повноважень, митні органи забезпечують справляння митних платежів, застосовують заходи щодо їх примусового стягнення та взаємодіють з гарантами, що надають гарантії.

Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил

Запобігання та протидія контрабанді – ключовий напрямок діяльності митних органів. Вони мають важливу роль у запобіганні та боротьбі з контрабандою та іншими порушеннями митних норм. Митні органи здійснюють огляд вантажів, транспортних засобів і осіб, що переміщують товари через митний кордон, а також застосовують санкції до порушників митних правил.

Міжнародна співпраця митних органів

Співпраця з міжнародними організаціями

Активна взаємодія зі Світовою митною організацією (СМО), Європейським Союзом та іншими міжнародними структурами для гармонізації митних процедур.

Обмін інформацією

Обмін даними з митними адміністраціями інших країн для виявлення порушень, перевірки документів та координації спільних дій.

Міжнародні договори

Укладання та виконання міжнародних договорів у сфері митної справи, що сприяють спрощенню процедур міжнародної торгівлі.

Обмін досвідом

Участь у міжнародних програмах навчання та обміну досвідом для підвищення кваліфікації митних працівників.

Правовий статус працівників митних органів

Державні службовці

Посадові особи митних органів є державними службовцями. Відносини, що виникають у зв'язку з прийняттям на державну службу до митних органів, проходженням та припиненням державної служби в митних органах, визначаються законодавством про державну службу.

На службу до митних органів приймаються громадяни України, які досягли 18-річного віку і здатні за своїми діловими та моральними якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я виконувати завдання, покладені на митні органи.

Спеціальні звання

Посадовим особам митних органів присвоюються спеціальні звання: дійсний державний радник митної служби; державний радник митної служби I, II та III рангу; радник митної служби I, II та III рангу; інспектор митної служби I, II, III та IV рангу; молодший інспектор митної служби.

Спеціальні звання митної служби присвоюються довічно. Позбавлення спеціальних звань здійснюється виключно за вироком суду у випадках, передбачених Кримінальним кодексом України.

Особливості служби в митних органах

Перевірка на доброчесність

Посадові особи митних органів під час проходження служби підлягають перевірці на доброчесність та моніторингу способу життя, а також зобов'язані подавати декларацію доброчесності.

Ротація

До посадової особи митного органу може бути застосована ротація – тимчасове, строком не більше ніж на три місяці, переміщення на іншу посаду державної служби з метою вирівнювання навантаження.

Психофізіологічне опитування

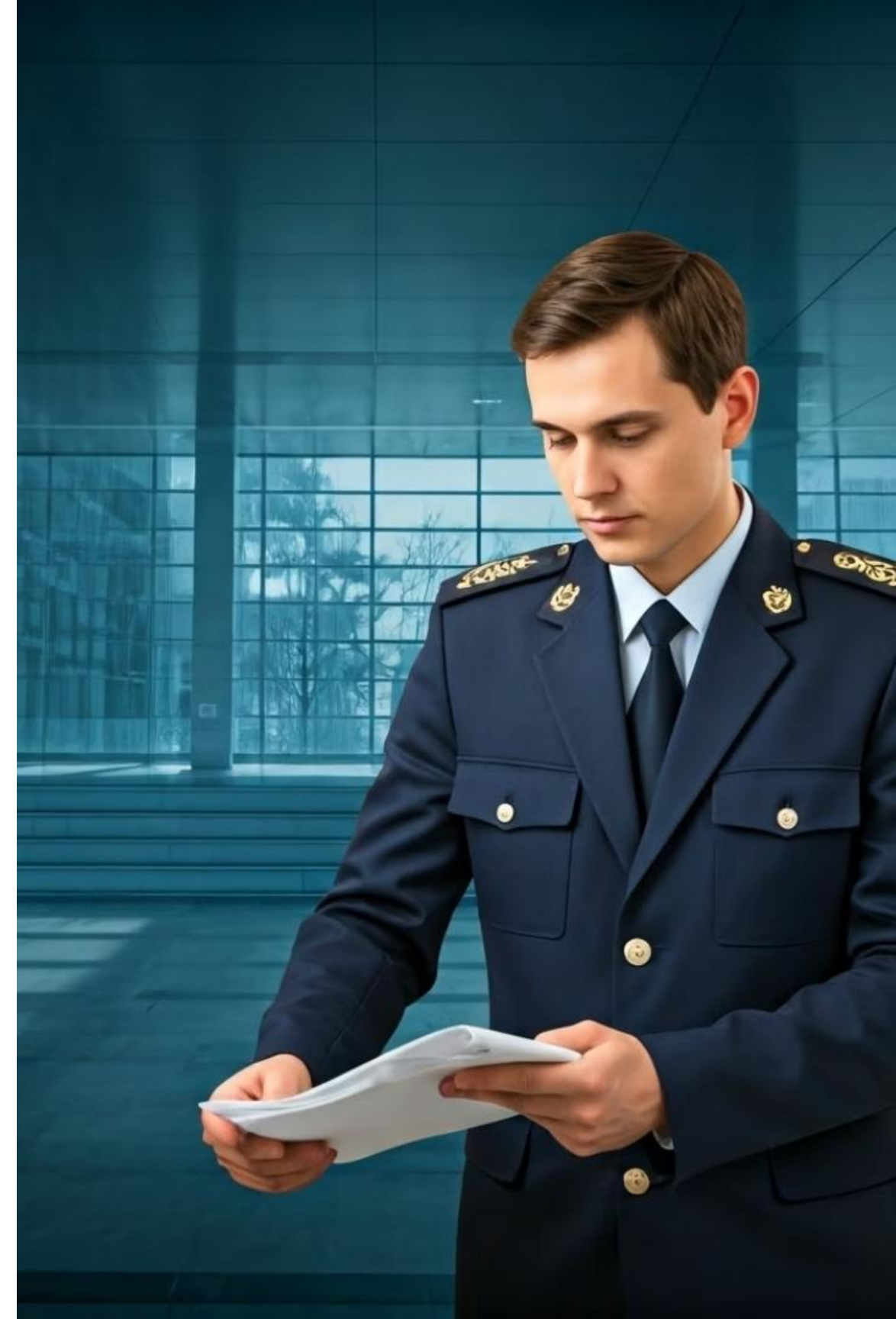

Кандидати та посадові особи за рішенням керівника та за їхньою згодою можуть проходити психофізіологічне опитування із застосуванням поліграфа для формування характеристики.

Перевірка рівня компетенцій

Один раз на рік проводиться перевірка рівня митних компетенцій посадових осіб, за результатами якої формується індивідуальна програма професійного розвитку.

Соціальний захист працівників митних органів

Допомога у разі травмування

У разі заподіяння посадовій особі митних органів тяжких тілесних ушкоджень під час виконання службових обов'язків, що перешкоджають зайняттю професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога у розмірі п'ятирічної заробітної плати.

Допомога у разі загибелі

У разі загибелі посадової особи митних органів у зв'язку з виконанням службових обов'язків сім'ї загиблого або особам, які перебували на його утриманні, виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічної заробітної плати загиблого.

Загальнообов'язкове страхування

Працівники митних органів підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.